Palvelusetelien sääntökirjat vuodelle 2027

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 18.11.2026
1589/00.01.01.01/2026

Valmistelijat

vastuualuejohtaja Marika Noso p. 050 466 1651
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 0503700245
vastuualuejohtaja Titta Frantsila p. 0401396261
palvelupäällikkö Mia Lindberg p. 040 511 8325
järjestelmäasiantuntija Mervi Temonen p. 050 312 7007
palvelupäällikkö Markus Reiman p. 050 316 9829

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialue järjestää palveluita omana toimintana, ostopalveluina ja palveluseteleillä. Palvelusetelit ovat käytössä sosiaali- ja terveyspalveluissa jokaisella vastuualueella. Palvelusetelitoiminnassa ei synny sopimusta järjestäjän ja palveluntuottajan välille, vaan toimintaa ohjataan sääntökirjoilla, joiden noudattamiseen kumpikin osapuoli sitoutuu. Sääntökirjoja päivitetään esimerkiksi palveluseteleiden arvojen muuttuessa tai sisällöllisistä muutostarpeista johtuen.

Strategian liittymäpinnan kuvaus
Palvelusetelitoiminta on yksi palveluiden järjestämistapa sekä hyvinvointialueen ja palveluntuottajien välisen kumppanuuden toteuttamisen tapa. Palvelusetelillä järjestettävillä palveluilla varmistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuutta, palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Palvelusetelitoiminnalla mahdollistetaan myös kaiken kokoisten yritysten tai palvelua tuottavien järjestöjen osallistuminen palveluiden tuottamiseen.

Lainsäädäntötausta
Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009 sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen hyvinvointialueiden järjestämissä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Talous

Palvelusetelikustannukset sisältyvät palveluiden budjetteihin ja talousarvioon.

Nykytila ja esityksen perustiedot
Sääntökirjamuutoksia on käyty läpi palveluntuottajien kanssa tuottajatilaisuuksissa tai tuottajia on tiedotettu valmisteilla olevista muutoksista myös infokirjeillä, jotta tuottajat ovat tietoisia valmistelussa olevista asioista ja osaavat sen perusteella suunnitella toimintaansa vuodelle 2027. Palveluseteleiden sääntökirjan yleiseen osaan valmisteilla olevia muutoksia käytiin läpi palveluntuottajien foorumissa 19.10.2026. Palvelukohtaisiin sääntökirjoihin sekä palveluseteleiden sääntökirjan yleiseen osaan tehdyistä muutosesityksistä on koonti alla.
Tarkat muutokset näkyvät liitteenä olevissa palvelukohtaisissa sääntökirjoissa ja yleisessä osassa (punaisella lisätyt ja yliviivattuna poistettavat kohdat) ja oheisliitteissä Palvelukohtaisten sääntökirjojen muutosesitykset 2027_koonti ja Palveluseteleiden sääntökirjan yleisen osan muutosesitykset 2027_koonti. Liitteeseen palveluseteleiden

volyymitiedot 1.1.-30.9.2025 ja 1.1.-30.9.2006 on koottu tiedot kaikkien palveluseteleiden käytöstä käytettyjen eurojen ja kussakin palvelussa olleen henkilöiden määrän osalta.
Esitettävät muutokset tulisivat voimaan 1.1.2027 alkaen.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Sääntökirjamuutoksista on tehty yleistä vaikutusten arviointia asiakkaiden, palveluntuottajien ja hyvinvointialueen näkökulmasta.

- Asiakkaat: Palveluseteleiden arvoihin ei ole juurikaan tulossa korotuksia. Asiakkaiden omavastuuosuudet voivat tästä syystä nousta (niissä palveluseteleissä, joissa tuottaja voi hinnoitella oman tunti, vuorokausi tai kappalehintansa vapaasti). Asiakasmaksujen muutokset vaikuttavat myös joidenkin palveluseteleiden omavastuuosuuksiin.
- Palveluntuottajat: Taloudelliset vaikutukset, kun palveluseteleiden arvoja ei juurikaan koroteta. Palveluseteleiden tauolle jättäminen tai se, että palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille säästösyistä voi aiheuttaa asiakasmäärän vähenemistä ja taloudellisia vaikutuksia.
- Hyvinvointialue: Palveluseteleiden tauolle jättämisen osalta palveluissa arvioidaan, kuinka palvelu tuotetaan jatkossa ja mitkä ovat vaikutukset omaan toimintaan. Sääntökirjamuutokset ovat pääosin yleisluontoisia tarkennuksia, jotka auttavat sääntökirjojen tulkinnassa mutta eivät vaikuta merkittävästi palveluntuottamisen tai tuottajien hyväksymisen ehtoihin. Eri tuotantotapojen kustannusvaikutukset (esim. Palveluseteli / omatoiminta / ostopalvelu).

Palvelusetelipalvelut, joiden käyttöön tulee muutoksia:

- Yleislääkärin vastaanoton palveluseteli: Vuoden 2026 alussa alkanut tauko palvelusetelin käyttämisessä jatkuu myös vuonna 2027.
- Kirurgian palvelusetelit (nivustyrä, vasektomia ja circumcisio): Uusia palveluseteleitä ei myönnetä 1.1.2027 alkaen. Toimenpiteet hoidetaan omana toimintana.
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli päättyy 31.1.2027. Täysin vastaavaa palvelua on järjestetty hyvinvointialueen aloittamisesta asti myös ostopalveluna, ja palvelun ostamista yksityisiltä tuottajilta jatketaan ostopalveluna.
- Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palveluseteli päättyy 31.1.2027. Palvelun ostamista yksityisiltä tuottajilta jatkuu, tuotantotapa vaihtuu ostopalveluksi.
- Ikääntyneiden lyhytaikaisen palveluasumisen palvelusetelin käyttäminen päättyy 31.12.2026.
- Säännöllisen kotihoidon palveluseteleiden käyttäminen päättyy porrastetusti vuoden 2027 tammi-helmikuun aikana. Hyvinvointialue kilpailuttaa 10-15 kotihoidon pienaluetta loppuvuoden 2026 ja alkuvuoden 2027 aikana.
- Neuvonta- ja terapiapalveluiden palvelusetelit ovat olleet tauolla vuonna 2026, ja tauko jatkuu vuonna 2027. Palvelu toteutetaan omana tuotantona.

- Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteli palaa käyttöön pienimuotoisesti 1.5.2027 alkaen.

Palveluseteleiden sääntökirjan yleiseen osaan esitettävät muutokset:

- Alihankintaa käsittelevään kohtaan lisätään tarkennus ammatinharjoittajan toimintaan liittyen. Palvelusetelituottaja vastaa alihankkijan tai ammatinharjoittajan tekemästä työstä kuin omastaan.
- Eritellään asiakasasiakirjojen palauttamiseen järjestäjälle terveydenhuollon palveluihin ja sosiaalipalveluihin liittyvät ohjeet
- Lisätään sosiaalihuollon Kanta-liittymistä koskevat tiedot ja ohjeet
- Lisätään luettelo rekisterinkäyttöoikeutta koskevista tiedoista, jotka sosiaalihuollon palveluntuottajien tulee kertoa palvelusetelituottajan hakemuksella
- Täydennetään asiakasasiakirjojen arkistoitumisen ja palauttamisen ohjeistus sosiaalihuollon palveluissa
- Lisätään teksti: Asiakasmaksujen muutokset, joilla on vaikutusta palvelusetelin arvoon tai asiakkaan omavastuuosuuteen, päivitetään ilman erillistä käsittelyä palvelukohtaisiin sääntökirjoihin sen jälkeen, kun niistä on päätetty Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa.
- Palvelusetelilaskutukseen liittyen lisätään teksti: Laskulle kirjataan viitteen lisäksi ainoastaan portaalista saatu kokonaissumma, sekä mahdollinen muu hyvinvointialueen määrittelemä palvelusetelin tunnistetieto.
- Tuottajan irtisanoutumiseen liittyen lisätään teksti: Irtisanoutumisen yhteydessä tuottajan on aina oltava yhteydessä palvelusetelin myöntäneeseen palveluun
- Tehdään sanamuotojen tarkennuksia ja päivityksiä, jotka eivät vaikuta palveluntuottamisen ehtoihin
- Tietoturva- ja tietosuojaohje on päivitetty (erillinen koonti muutoksista liitteenä)
- Omavalvontasuunnitelmaan liittyviä tekstejä tarkennettu

Palvelusetelikohtaisiin sääntökirjoihin esitettävät muutokset:

<u>Perhe- ja sosiaalipalvelut</u>

Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

- Lainsäädännöstä tuleva muutos, laillistettu optometristi saa itsenäisesti määrätä silmälaseja myös alle 8-vuotiaille lapsille, ei palveluseteliarvon muutosta

Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

- Ei palveluseteliarvon muutosta, ei muita muutoksia

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palvelusetelin sääntökirja

- Palveluseteli palaa käyttöön pienimuotoisesti 1.5.2027 alkaen
- Ei palvelusetelin arvojen muutosta, pieniä tekstimuutoksia

Lapsiperheiden kotipalvelun sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen muutosta, pieniä tekstimuutoksia
- Sääntökirjaan päivitetään Sosiaalihuoltolain päivittymisestä mahdollisesti tulevat muutokset jälkikäteen, kun ne ovat tiedossa.

Neuvonta- ja terapiapalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen muutoksia, ei tekstimuutoksia, palveluseteli on tauolla 2027

<u>Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut</u>

Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- Palveluseteli päättyy 31.1.2027, palvelu jatkuu ostopalveluna. Palvelusetelin arvoihin ei tule muutoksia, alkuvuonna 2027 noudatetaan vuodelle 2026 vahvistettua sääntökirjaa.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

- Poistetaan kohta: Palvelusetelin arvoa korotetaan ajallisesti samassa rytmissä kilpailutetun palvelun sopimusten mukaisten hinnan korotusten kanssa. Ei palveluseteliarvon muutosta Palveluseteli päättyy 31.1.2027.

Kehitysvammaisten ja autisminkirjon henkilöiden asumisen tuen palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen muutoksia, ei tekstimuutoksia

Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

- Hoitopalkkioluokan mukaisten palvelusetelituotteiden arvoja korotetaan samalla prosenttiosuudella, kuin omaishoidon tuen määrää korotetaan vuodelle 2027
- Palvelusetelin käyttämiseen liittyvä muutos: Palvelusetelin saldo myöntyy kuukausikohtaisesti, ja se on käytettävä kuukausittain, saldoa ei voi kerryttää eikä siirtää käytettäväksi muuna aikana.

Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Palvelusetelituotteiden tuntihintoja korotetaan 1.1.2027 alkaen. Korotus tehdään samalla prosenttiosuudella, kuin kotihoidon kumppanuusmallissa. Korotusprosentti vahvistuu myöhemmin, ja uudet hinnat päivitetään sääntökirjaan jälkikäteen. Korotus sisältyy palvelun budjettiin ja talousarvioon 2027. Pieniä tekstimuutoksia.

Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvon muutosta
- Asiakkaiden omavastuuosuudet vastaavat hyvinvointialueen asiakasmaksuja, ja niiden osalta huomioidaan mahdolliset asiakasmaksujen muutokset 1.1.2027 alkaen
- Palvelusetelissä huomioitaviin varallisuusrajoihin tulee indeksikorotus, joka tehdään sääntökirjaan jälkikäteen (kun korotus on tiedossa)

Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Palvelusetelin käyttäminen päättyy vuoden 2027 ensimmäisen neljänneksi aikana, palvelu jatkuu ostopalveluna. Palvelusetelin arvoihin ei tule muutoksia, alkuvuonna 2027 noudatetaan vuodelle 2026 vahvistettua sääntökirjaa.

Vammaisten henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen muutoksia, ei tekstimuutoksia
- Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen muutoksia, ei tekstimuutoksia

<u>Terveydenhuollon palveluiden sääntökirjat</u>

Apuvälinepalveluiden palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Tukipohjallisten ja lääkinnällisten hoitosukkien palvelusetelin myöntämiskriteerien täydennys, myös palveluvastaava voi myöntää palvelusetelin. Valtakunnallisten apuvälineiden luovutusperusteiden STM 2026 päivitys.
- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia.

Kirurgian palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia
- Tauolla v. 2027, uusia palveluseteleitä ei myönnetä

Lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Ei tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia

Peruukkipalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Ei tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia

Psykiatrian palvelusetelin sääntökirja

- Palvelu sisältää yhden erikoislääkärikäynnin entisen kahden sijaan. Lausuntopalkkion, minkä tuottaja saa periä asiakkaalta, arvon muutos 56,70 eurosta 60,60 euroon.
- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia.

Silmätautien palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia.

Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja

- Palvelusetelin painokertoimen 1 arvon muutos 40 eurosta 30 euroon, suhdelukujen muutokset, asiakasmaksun muutokset nykyistä asiakasmaksuasetusta vastaavaksi.
- Pieniä tekstimuutoksia

Yleislääkäripalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen muutoksia
- Tauolla v. 2027, uusia palveluseteleitä ei myönnetä (ollut tauolla myös v. 2026)

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta hyväksyy palvelusetelikohtaisiin sääntökirjoihin ja palveluseteleiden sääntökirjan yleiseen osaan esitetyt muutokset voimaan 1.1.2027 alkaen. Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös.

Päätös